

Sirijus 60

Broj 60, godina XV, 15 jul 2024 godine

Poštovani čitaoci, dobro došli na susret sa novim brojem "Sirijusa".
Braća iz poštovane lože "Sloboda" oduvek su bila poznata kao vredni radnici i autori sjajnih tekstova. Poslali su nam nekoliko radova među kojima smo za ovaj put odabrali dva, a ostale ćemo vam predstaviti u narednim izdanjima.
Pored još dva rada naših stalnih saradnika imate priliku da pročitate i instrukciju našeg Velikog Majstora.
Uživajte dok čitate ove tekstove negde u hladovini i zaklonu od vrelih julskih dana.

Sadržaj:

- [60-1 "Beseda krvavoga praskozorja" ili razmatranja o senci vrline](#)
- [60-2 Prikaz Samita obedijencija Centralne Evrope Škotskog Reda Drevnog i Prihvaćenog: VNLS-VRLS-VRLH-GRMSM, Smederevo, Srbija, 12-14 aprila 6024 G.I.S.](#)
- [60-3 Prisustvo i uticaj ezoterijskih učenja u Srpskoj masoneriji između dva rata \(1918-1940\)](#)
- [60-4 Breme vlasti](#)
- [60-5 Slobodno zidarstvo u sadašnjem i novom društvu](#)

60-1 "Beseda krvavoga praskozorja" ili razmatranja o senci vrline

"IX.

Trudi se da spoznaješ ljude, kako bi mogao da spoznaš sam sebe.

Budi uvek u potrazi za vrlinom. Budi pravičan. Izbegavaj nerad."

Draga moja braćo, ponekada se nađemo i pred onim pitanjima na koja je možda najbolje nikada ne pronaći odgovore. Jedan od naših ciljeva i zaveta je potraga za Vrlinom. Putokaz ka tome Putu Vrline svakako je i naš Dekalog. Ako nam on obeležava put, mi sigurno nećemo zalutati. Međutim, kao što svaki objekat obasjan svetlošću, ima svoju senku isto tako i pojmovi imaju svoga mračnoga dvojnika. Ukoliko je ljubav vertikala i osovina postojanja, sama svetlost Stvoritelja svih svetova, njeno odsustvo nazivamo mržnjom. Kao što tama nije stvorena, nego je manifestacija odsustva svetlosti, tako ni mržnja nije stvorena – ona je samo i jedino odsustvo ljubavi. Vodeći se ovom logikom, u rukopisu koji je potpisan imenom ili pseudonimom Endru Porter (Andrew Porter), na jednome mestu postavljeno je intrigantno pitanje: "Šta je to senka Vrline?" Odgovor na ovo pitanje ponuđen je kroz alegorijsku besedu jednog neobičnog vojskovođe ili stratega, ličnosti koja je nesumnjivo inspirisana istorijskim tiranima poput atinskog Pisistrata, koji je izvršio reformu homerskih spisa i dao im formu koju i danas poznajemo ili Kritije, vođe režima Trideset tirana, koji je preuzeo vlast u Atini nakon poraza u Peloponeskom ratu sa Spartom. Štaviše, besedu koju ću vam pročitati autor je pripisao tiraninu koji se takođe zove Kritija. Konačno, uzori za ovaj književni lik, svakako su bili i rimski diktatori Lukije Kvinktije Sinsinat, uzor vrline i Lukije Feliks Sula, prvi vojskovođa koji je razorio Atinu i njene građane prodao u roblje.

Najpre, par reči o mogućem autoru pod čijim je imenom sačuvan ovaj tekst, koji nigde do sada nije bio ni objavljen ni preveden. Sve ukazuje na to da je Endru Porter pod čijim

imenom je ovaj rukopis sačuvan, bio jedan od vođa američkog rata za nezavisnost od britanske krune. Endru Porter (rođen 27. avgusta 1740. – preminuo 16. novembra 1812. godine u 72 godini života) bio je jedno od 14 dece Roberta Portera. Godine 1759. Porter je iz Donegala u Irskoj emigrirao u američku oblast Pensilvaniju i kao kapetan milicije je učestvovao u Francusko-indijanskom ratu (1754–1763). Porter je u vreme izbijanja američke revolucije 1776. godine živeo u Filadelfiji. Već je bio pukovnik Kontinentalne armije, pridružio se revolucionarnim snagama i pod direktnom komandom Džordža Vašingtona dobio čin brigadnog generala. U to vreme u Filadelfiji su radile tri slobodnozidarske lože:

1. Loža svetoga Jovana broj 1: osnovana 1738. godine, a i danas je aktivna. poznati članovi ove lože u tom periodu su bili Bendžamin Frenklin, Džon Henkok, braća Džon i Samuel Adams i mnogi drugi.
2. Loža devet sestara: osnovana 1743. godine, u kojoj su uglavnom bila braća poreklom iz Francuske, poput generala Žan Baptist Žermen de la Kroa (Jean-Baptiste-Germain de la Croix de Chevrières), poznatog po učešću u sedmogodišnjem Francusko-indijanskom ratu.
3. Loža Istrajnost: osnovana 1769. godine, koja se uglavnom bavila lokalnim dobrotvornim radom, a jedan od poznatije braće iz ove lože bio je lekar Bendžamin Raš, takođe jedan od potpisnika Deklaracije nezavisnosti. Nema pouzdanih podataka kojoj je od ovih slobodnozidarskih loža pripadao Endru Porter, ali se pouzdano zna da je bio među osnivačima posebne vojne masonske loži Kontinentalne armije, koja je nosila naziv Društvo Sinsinata, u slavu čuvenog vojskovođe rane rimske republike Lucius Quinctius Cincinnatus. Ovu specifičnu ložu 1783. godine osnivaju oficiri Kontinentalne armije koji su bili slobodni zidari, a prvi starešina bio je Džordž Vašington. Pristup ovoj loži veterana imali su samo oficiri Kontinentalne armije i njihovi direktni muški potomci. Endru Porter je bio starešina ove vojne lože u periodu od 1788. do 1790. godine. Ideali za koje se borilo Društvo Sinsinata bili su rodoljublje, hrabrost, čast, bratoljublje među ratnim veteranima i uzajamna pomoć i podrška porodicama braće.

Rukopis pod nazivom Hronike Inkvizitora sačuvan pod imenom Endrua Portera sadrži više hiljada stranica i formalno pripada žanru koji danas nazivamo epska fantastika. Radnja se odvija na jednom Kontinentu okruženom Tamnim okeanom, na kome ljudska civilizacija opstaje u desetak velikih gradova i vodi borbu za opstanak protiv demonskih sila, varvara i ljudi koji su sluge primordijalnog Haosa. Svet koji autor opisuje u mnogim segmentima predstavlja alternativnu verziju našeg sveta, a brojne ličnosti nose imena ili karakteristike istorijskih ličnosti našega sveta. Ova priča koju autor izlaže u prvome licu jednine iz pozicije poslednjega inkvizitora Longina Timorijusa, na mitskom Kontinentu koji se zove Adena, očigledna je alegorija koju autor koristi kako bi izneo sopstvene vrednosti i gledišta na duhovnost, religiju, društvo i politiku. Deo ove knjige koji večeras izdvajam kako bih ga podelio sa vama je beseda aristokrate i tiranina Kritije, nakon što je zauzeo mitsku Omiliju, grad koji u mnogome podseća na Atinu klasičnog perioda. Kritija je, slično kao i Endru Porter, ovde prikazan kao ratni veteran, bogati zemljoposjednik i sudija. Bio je i učenik profesora Diodora Fotidisa, ličnosti umnogome nalik na istorijskog

Sokrata, sa kojim je učestvovao na vojnim pohodima protiv "varvarskih paganskih plemena," slično kao što se i sâm Endru Porter borio pod komandom Džordža Vašingtona. Autor koji se na rukopisu potpisao kao Endru Porter u svome delu obimno piše o borbi protiv korumpirane imperije, koja je potonula u demonsku korupciju i dekadenciju, slično kao i delovi Crkve. Kao stožer slobode, autor prikazuje monaški red koji naziva Sveta Inkvizicija, ali koji ima mnogo značajnije paralele sa monaškim redom Siromašnih vojnika Hrista i Solomonovog Hrama, koje popularno nazivamo Templarima. Porterova Inkvizicija koja se bori protiv demonske korupcije na tom nepoznatom Kontinentu čak ima i svoje vojno krilo kome pripada glavni protagonist i narator Longin Timorijus, a koje se naziva Hramovnici. Osim Hramovnika, koje je Crkva Svete Trijade pod uticajem Zavery senki izdala i pokušala da uništi, na Kontinentu Adena otpor pruža i tajno društvo Ognjena desnica Svevišnjeg, koje u svakom od gradova čovečanstva ima svoju zasebnu organizaciju, odnosno ložu, kojoj po pravilu pripadaju najumniji i najmoralniji ljudi iz te zajednice.

Nemamo odgovor na pitanje da li je autor ovoga rukopisa zaista bio istorijski Endru Porter i da li je on taj koji je u njega utkao borbe i iskušenja turbulentnog i fascinantnog revolucionarnog doba. Nakon trijumfa Američke revolucije sa velikim entuzijazmom je započela izgradnja novoga društva i sistema vrednosti. Pojmovi poput nasledne Aristokratije ili čistokrvnosti počeli su da se prevode u nove društvene vizije, poput Meritokratije, Demokratije ili Republike. Samo Društvo Sinsinata i masonske lože američkog Kontinenta nisu samo zamenile dotadašnje korumpirano nasledno plemstvo britanske imperije, nego su pokušavale da uzdignu novu elitu, Aristokratiju na principima Meritokratije i stalne "potrage za Vrlinom," kako to stoji i u devetoj tački masonskog Dekaloga. Da li Hronike inkvizitora zaista predstavljaju ogledalski odraz borbi Porterovog doba i dilema tadašnjeg društva, ili je reč o mnogo složenijoj alegoriji, za sada mi nije poznato, jer spadam u retke ljude koji su uopšte imali pristup ovome rukopisu, koji pokušavam da prevedem i priprelim za štampu.

U Besedi krvavoga Praskozorja tiranina Kritije Likodorisa, koju ću večeras da iznesem u formi majstorske instrukcije, nakon brutalnog poraza koji su Kritijine aristokratske snage nanele korumpiranom režimu trgovaca koji su se kao sledbenici "prirodnog prava" nazivali Fisiokrate i koji su bestidnim političkim manipulacijama uzurpirale vlast u mitskoj Omiliji, tiranin je održao besedu u kojoj je izneo principe društvenog uređenja koji sežu do Manuovog zakonika, Aveste i učenja Sun Cua i mnogo dalje prošlosti, one koju ne pamti istorija, pa čak ni mitologija. Kritijine ideje se u značajnoj meri oslanjaju na uređenje varni (reč koja na sanskrtu znači "omotač") ili kasti koje je postojalo u Indiji pod vlašću Arijevaca, ali sadrži i brojne druge ezoterijske principe uređenja društvenog poretka i hijerarhije koji se po pravilu ne zapisuju, nego se prenose usmeno u vidu alegorijskih priča i daju nam mogućí odgovor na kobno pitanje "Šta je to senka Vrline?"

Andrew Porter,

Ostatak instrukcije postaće dostupan po objavljivanju knjige iz koje je izdvojen, a koja je i dalje u rukopisu.

A.P. PL "Sloboda," Orijent Beograd, 05.XII 6023. GIS

60-2 Prikaz Samita obedijencija Centralne Evrope Škotskog Reda Drevnog i Prihvaćenog: VNLS-VRLS-VRLH-GRMSM*, Smederevo, Srbija, 12-14 aprila 6024 G.I.S.

*Velika Nacionalna Loža Srbije, Velika Regularna Loža Slovenije, Velika Regularna Loža Hrvatske, Golema Regularna Loža Severne Makedonije

Osvrt: „Masoni na tlu Hrvatske od 1764. do 1918“ (Između dvije monarhije i jednog carstva), Autor, Brat E.J, Velika regularna loža Hrvatske (VRLH)

Postoji nada da će Samit obedijencija Centralne Evrope škotskog obreda drevnog i prihvaćenog, održan u Smederevu (12-14.04.6024. G.:I.:S., u analima masonstva imati isti onaj značaj koji ima Lokarno u evropskoj politici. Hoćemo li to da stvorimo masonski Lokarno, a to će biti Beograd kao simbolično mesto na brdovitom Balkanu , odakle treba da se čuje reč izmirenja među narodima. (VNLS, 1919-1929, Beograd, 2019). Masoni prožeti bratskom ljubavi, etičnosti, duhom mira..., s jedne strane, neimari koji s osloncem na Tri velika i Tri mala svetla (3x3), klešu neobrađeni kamen, bruse ga i ugrađuju u „Hram čovečnosti“, s druge strane, i težnjom da čovek/čovečanstvo bude još čovečnije... Učesnici Samita ozarenog lica i uzdignutog srca se rastaju na Dunavu, uz poruku: Raskidamo Lanac ruku ali, ne, i Lanac bratske ljubavi s željom da se što češće sastaju na Samitu „Duhovne diplomatije“.

Samit – svedočanstvo za budućnost

Život ide svojim tokom, smewuju se dani i noći, godišnja doba. Stari odlaze, mladi dolaze. I sve nas čeka ista sudbina. Isti zaborav. Sve se briše i brzo zaboravlja. Vreme briše uspomene. Neka bar ostanu reči na papiru, kao svedočanstvo o jednom izuzetnom događaju, slobodnim ljudima na dobrom glasu, njihovom susretu na Dunavu: poukama i porukama...Neka Mudrost vodi našu Gradnju-neka je Snaga izvede-Lepota upotpuni! ... Slika i zvuk će vremenom nestati, pisana reč će nas nadživeti! (P.Perišić; dopunio: S.Ć.O.) Moćni i uvaženi Veliki majstore VNLS (MU VM VNLS), poštovani MU VM

poštovanih loža učesnica Samita, Časne Starešne poštovanih loža (PL), dragi gosti – Poštovano Starešinstvo Velike lože Francuske (Grande Loge de France – GLdF), Starešinstvo Vrhovnog saveta Srbije (VSS), draga Braćo na Istoku, u kolonama i redovima, na svojim mestima i dužnostima, vođen rukom Velikog arhitekta univerzuma, s jedne strane, i bratskim „kušačem“ iz tajnih odaja moje slobodnozidarske duše, s druge strane, nameran sam da vam podarim prikaz „Samita obedijencija Centralne Evrope“, s kratkim osvrtom na rad dragog Brata E.J. iz VRLH koji je saopšten na Samitu obedijencija Centralne Evrope škotskog obreda drevnog i prihvaćenog, ne umanjujući značaj ostalih saopštenih radova, koji su itekako značajni (s poukom i porukom), i biće štampani u Zborniku radova (Časopisu „Jednakost“, VNLS).

Na Dunavu

Draga Braćo, namera mi je da napišem/prikažem „Samit obedijencija Centralne Evrope“ („Svedočanstvo za budućnost“, dodao: autor ovog prikaza S.Ć.Otilo), koji je održan pod pokroviteljstvom VNLS, s jedne strane, s kratkim osvrtom na rad dragog Brata E.J. iz VRLH. Moja namera da napišem ovaj prikaz skopčana je s nizom izazova. Kada kažem izazov(i) prvenstveno mislim na radost koja, po prirodi, prožima svakog autora koji treba da napiše nešto o ovakvom svojevrsnom slobodnozidarskom događaju – Simbolu jednog vremena. S druge strane, osvrnuću se na rad Brata E.J. iz VRLH, ne umanjujući značaj radova ostale Braće. Vreme potrebno za čitanje/analizu i prikaz svih saopštenih radova na Samitu, od strane jednog autora, ograničavajući je faktor, pored ostalih. Tako da se potpisnik ovog prikaza odlučio da da globalni osvrt na „Samit“: njegov značaj (pouke i poruke). Ne zaboravljajući pri tome, da isatkne, da svi radovi predstavljaju svojevrsni anatomski slonodnozidarski atlas –drevnih neimara u razumevanju duhovne/duševne filozofije i istorije Masona –korena i stabla Duhovne diplomatije...Dakle, kada bude štampan Zbornik Braća će imati priliku da se upoznaju s radovima Braće iz ostalih obedijencija. Samit je svojevrsno svedočanstvo Slobodnog zidarstva na ovim prostorima (regionu i šire)– pečat uklesan u kamenu kojim se overava/potvrđuje da su Slobodni zidari bili-jesu-biće Svetlost (luča), koja nas uči: Kako čovek da bude još čovečniji? Kako u borbi zla i dobra, tame-svetlosti uvek pobeđuje Svetlost? Onaj ko mrzi brata a misli da je na Svetlosti, duboko je u tami. Veliki arhitekta Svemira nije stvorio Adama i Evu, različitim, da bi se mrzeli, već upoznavali/spoznavali i voleli! Stoga nije naodmet podsetiti one koji su zaboravili da je Čovek zajednički imenitelj svih različitosti ! Čovek je iznad i ispred svega!

Izazov da napišem ovaj prikaz: Neka ostanu reči na papiru

Da li je uputno, da se moja malenkotst osmeli da napiše osvrt (prikaz), na ovakav jedan masonski skup – „Samit...“, ako znamo da je savaki prikaz: skupa, rada...zbornika..., jedna vrsta (pro)(o)cenjivanja napisanog/javno saopštenog štiva. S druge strane, svestan činjenice da usmeno izgovorena ili napisana reč, može da poseče više od mača, pogotovo objavljena - jer nikada niste sigurni kakve će biti reakcije čitalaca. Eto dovoljno razloga da napomenem da su u ovakvim prilikama čast, ali, i odgovornost nerazdvojivi pratioci onoga ko namerava da (o)piše/napiše slobodnozidarsku događaj (Samit...), Gradnju Slobodnih Zidara/neimara . Tako je i kod ovog prikaza slobodnozidarske

rukotvorine/Brastkog Lanca Obedijencija Centralne Evrope. Svestan svih ovih nepoznanica/dilema, ipak, sam prelomio. Rekao sam sebi: Kakav bih ja bio Brat ako bih pogazio osnovna načela Slobodnog zidarsva (Duhovnog oca), koji nas uči, da mi masoni, moramo slušati srce, a ne mozak. (Mišel Bazio, Svetski slobodni zidari u Beogradu - Srbini u „masonskom raju“, VNLS 1919-2019, Beograd, Prilog 14, str.141., 2019).

Osokolih se! Istina, uz podsvesnu zebnju - neizvesnost, da li ću uspeti da na pravi način prikazem ovaj „Samit“, jer ja nisam ni istoričar, geograf, masonolog već po vokaciji sam ekonomista – „Večitti učenik škole života“ koji je u svojstvu „učitelja“ „učenika-studenata“ u profanom životu spoznao/tumačio tajne savremene teorije i progresivne prakse ekonomske nauke...U slobodnozidarskom životu, iako M.K.U, ja, imam na umu, da ću do odlaska na Večni Istok ostati „Večiti učenik škole života“, koji kleše, brusi, zida, putuje ka Svetlosti... Trudeći se, da s osloncem na filozofiju Škotskog obreda drevnog i prihvaćenog, što je moguće, bolje, (pre)(s)poznam slobodnozidarske tajne. Jer, ma koliko da nam se čini da smo kao M.K.U. spoznali tajne ovog obreda - to nas još više obavezuje da tragamo za spoznajom ovih tajni koje su beskonačne i nedokučive poput Kosmosa. Na tom putu ka Svetlosti, ma koliko se trudim da spoznam tajnu : Šta je s druge strane beskraj –Kosmosa, ona mi još više postaje nedokučiva? Ako mi/nam Veliki arhitekta univerzuma dozvoli da u tom naumu napravim(o) iskorak dalje – Putovanje je uspešno, ali ne i završeno... Ukoliko bi se nekim „čudom“ to i dogodilo, onda bih ja ušao u „istoriju“, „zasenio“ bih Zaratustru filozofa i proroka (osnivača kulta mudrosti), analitičara kosmičke borbe između dobra-zla, istine-laži... Srećna je okolnost što u tome nisam usamljen. Hrabri me, i to, što u toj nameri nije uspeo ni Geteov Faust. Pored svih napora, želje i mudrosti da prodre u tajnu: Šta je s druge strane beskraj, nije uspeo. Ovo navodim kao, uzgrednu, pouku/poruku, s namerom da mi posluži u Gradnji-pisanju ovog prikaza, analogno, alegoriji reči i simbola (pouka/poruka) Tri velika Svetla: Sveta knjiga-Uglomer-Šestar. I, da se omeđim i budem oprezan pri opisu/popisu događaja i ljudi, masonske prirode. I, kako rekoh ja sam „Večiti učenik škole života“, s jedne strane, svestan masonske hijerrahije, s druge strane, rizikujući da mi se prigovori: Kako bi, ovaj prikaz, trebao da uradi neko pozvaniji... Po onoj Njegoševoj:“Ko na brdu, bar imalo stoji, više vidi od onog pod brdom“ (Parafrazirano). S druge strane, moja odgovornost je još veća ako se podsetimo one slobodnozidarske poruke: Zatvori usta, otvori oči, pažljivo slušaj...Ništa nije savršeno da ne može biti još bolje/Svetlije, zato kleši, brusi...Malo pričaj mnogo slušaj,malo hvali još manje kudi...

Samit – Duhovna diplomatija Braće iz Centralne Evrope

Samit je još jedan od dokaza: Da je Bratski lanac karika koja povezuje Braću (slobodne ljude na dobrom glasu), ma kako se oni zvali, koje su vere, religije – zar ovaj Samit na Dunavu, danas nije potvrda toga? Istorija nas podseća: da vere, religije...najbolje „svetle“ u tami! Stoga se s pravom može reći da ovaj Samit predstavlja svojevrsni model „Duhovne diplomatije“... Događaj koji znači/zrači Svetlošću obasjavajući Bratski Lanac na Putovanju ka Istoku...Zato smo se draga Braću i okupili ovde u Smederevu-na Dunavu, ne slučajno . Razloga po meni ima više. Ključni je taj što živimo u: Zadivljujućem ali i zastrašujućem dobu, kako to ističe E.Gidens. Ovo je vreme geostrategijskog preoblikovanja sveta – takmičenje teritorija, novi katastar premer... Isertavanje novih mapa na globalnoj i regionalnoj mapi sveta.Vreme u kojem aterijalne

vrednosti dobijaju prevagu nad duhovnim. Rečeno kroz alegoriju reči i simbola Šestara i Uglomera koji su, u, Hramu nad hramovima (Solomonovom hramu) oslonjeni na Svetu knjigu, bili/jesu/biće trajni i dežurni „Dvernik“ koji kroz višeslojni „teleskop“ osmatraju zvezde, i „mere“ odnos duhovnog i materijalnog, dajući počasno mesto duhovnim i etičkim vrednostima. S druge strane, noviteti koje sa sobom donosi digitalizacija sve više razvalašćuju čoveka od prirodnog „softvera“ (mozga) - zamenjujući ga robotom s čovečjim „likom“. U digitalnom društvu, globalna elita – „Divovi: finansijska oligarhija“ se proglašavaju lučonošama novog civilizacijskog skoka, lišavajući čoveka kreativnosti, s jedne strane, svodeći ga na digitalni zapis pohranjen u Cloudu (oblaku), s druge strane, bacajući ga u zagrljaj veštačke inteligencije. Na sceni je inicijacija čovečanstva na novom putovanju (stazi): Čovečanstvo 2.0, Društvo 5.0. Industrija 4.0. Kako svaka medalja ima dve strane tako je i s digitalnom „civilizacijom“, Za objektivizaciju njenih prednosti i mana potrebno nam je mnogo istraživačkih ocena/procena, analogno, proveriti profanog za prijem u Slobodno zidarstvo. Kako to nije tema ovog rada, dovoljno je napomenuti da se pod plaštom digitalnog civilizacijskog „skoka“ krije otuđenost/izgubljenost čoveka – jer u tom društvu ni sebe više nemaš. Uskoro ćemo prema predviđanjima Šošane Zubof autorke knjige „Nadzorni kapitalizama“ objaviti trijumf digitalizacije nad čovekom – doba gde će robot upravljati čovekom. U ovom digitalnom dobu –tzv. novoj (ne)normalnosti otvara se i pitanje: gde je tu uloga čoveka? Da li homo sapiens postaje homo destruktor? Da li je homo sapiens u silaznoj fazi evolucije? Eto dovoljno razloga da ova tema zasluži pažnju Slobodnih zidara i da se na nekom novom Samitu pozabavimo duhovnim osvetljenjem/prosvetljenjem i preumrljenjem homo sapiensa koji zida „Digitalni hram“ nastojeći da čoveka i „Hram čovečnosti“ zameni digitalnim zapisom pohranjenim u Cloudu (oblaku).

Samit vs rad Brata E.J.: Putovanje ka Svetlosti – vremeplov Masona u susedstvu

S dužnom-bratskom pažnjom, i velikim interesovanjem pročitao sam rad dragog Brata E.J. saopšten na Samitu obedijencija Centralne Evrope škotskog obreda drevnog i prihvaćenog, koji je organizovala Velika nacionalna loža Srbije (VNLS: , Jugovo, 13.04.6024.G:I.S), i s oloncem na masonsku filozofiju i principe Škotskog obreda drevnog i prihvaćenog, s jedne strane, i saznanja/spoznanja do kojih sam došao čitajući rad Brata E.J., s druge strane, „javih se za reč“ draga Braćo. Brata E.J., upoznao na Dunavu - Samitu obedijencija Centralne Evrope škotskog obreda drevnog i prihvaćenog, „slučajno“ ili vođen rukom Velikog Arhitekta Univerzuma. Ko će to znati. Jedno je evidentno. Pri samom dolasku/ulasku u zgradu u kojoj se održavao Samit put me je vodio za slobodan sto, za kojim je sedeo meni nepoznat Brat, (ispostaviće se), da je to Brat E.J. iz Velike regularne lože Hrvatske (VRLH). Uz čašu mineralne vode listao je/čitao neke materijale koji su, ispostaviće se, podsetnik za predavanje koje će se održati u popodnevnom delu Ritualnog Rada. Mišljenja sam da je i ovaj deo rukopisa u konvergenciji sa Samitom. Evo i zašto: Rad Brata E., nas podseća/opominje/uči kako su Masoni Hrvatske putovlali Između dvije monarhije i jednog carstva...? To pitanje, je u neku ruku, i hronika –vremeplov putovanja Masona u Srbiji (od Osmanske vladavine, Kneževine Srbije, Kraljevine Srbije, do Kraljevine Srba Hrvata i Slovenaca-SHS), istina, samo u drugim okolnostima. Dakle, rad Brata E.J. predstvalja svojevrsni istorijsko-anatomski atlas Slobodnog zidarstva na tlu Hrvatske od 1764. do 1918. godine Poput

dobrog analitičara/istraživača, lekara hirurga, s jedne strane, Brat E.J. je skalper metodom „seckao“ analizirao, pojedine istorijske epohe Masonstva u Hrvatskoj. I sve to, u okviru: datog i zadatog vremena – istorijskih prilika: dve monarhije i jednog carstva. Pažljivom čitaocu ne može, a da ne zapadne za oko da rad Brat E.J. predstavlja više, od uobičajenog slobodnozidarskog „referata“ ma kako se on zvao. Usuđujem se reći, a na osnovu metodologije istraživačkog rada i standardizacije/kvalifikacije u bazi naučno-istraživačkih dela : da se ovaj rad može kvalifikovati kao, Enciklopedija Masonstva u Hrvatskoj od 1764-1918. (Između dve monarhije i jednog carstva) . To je „Prizma i ogledalo“ putovanje Masona u datom/zadatom vremenu – Putovanje kroz:

1) Hasburšku monarhiju (1742-1795)

2) Francusko carstvo (1806-1813) – Procvat Masonerije

3) Austro-Ugarsku monarhiju (1870-1918)

(Uz prekide (sa)mo)uspavljanje... 1795.-1806; 1813.-1870; 1915...)

U radu je došao do izražaja evolucionistički pristup razvoja Masontva u Hrvatskoj, obrađujući njihovo putovanje kroz proces: rađanja (korena)/nastnka – obokorenja-napredovanja, uzdizanja ...Početak-procvat-Fokus. Maosni na prostoru Hrvatske gde su se lomila koplja dve monarhije, jednog carstva, smenivale/menjale svetovne vlasti Masoni su Putovali ka Svetlosti, putem koji im je odredio Veliki arhitekta Univerzuma. Putem, koji nije bio nimalo lak. Taj put je bio popločan i ružama i trnjem. Više trnjem nego ružama. Istine radi, moram reći da Mason i ne bi bio ono što jeste „Večiti učenik-putnik-“: koji kleše neobrađeni kamen, brusi, zida/gradí Hram nad hramovima – Hram čovečnosti/humanijeg, pravednijeg slobodnijeg društva. Na što nas obavezuje i masonsko „trojstvo“. Sloboda-Jednakost-Bratsvo. Taj Hram nad Hramovima građenje/izgrađen, (mislim na period koji autor obrađuje), naravno, i kasnije što ću saznati iz nekog novog rada koji nam/mi daruje Br. E.J., s oloncem na Tri Velika x Tri Mala Svetla (3x3). Mudroču – Snagom – Lepotom koja upotpunjuje Zidarsko/Graditeljsko delo i obasjava Svetlošču, ostavljajući ga u nasledstvo generacijama Slobodnih zidra (SZ), koje dolaze za nama-nastavljau Gradnju. Istina, „zahtevajući“ da budi još bolji Zidrai, od svojih predaka, podsećajući se na onu Zmajevu: Gde ja stadoh ti produži, s jedne strane, rizikujući da i naši potomci „prigovore“ nama (njihovim precima) da je Gradnja mogla biti bolja...Naravno, oni na to imaju pravo, setimo se one Njegoševe: Pokoljenja djela sude... I, da ne zaborave, da ništa nije tako savršeno da ne može biti bolje...niti je soko tako lep, niti je gavran tako crn. Sve pojave u društvu treba posmatrati kroz prizmu datih/zadatih okolnosti. Pri tome, imajući na umu da se istorija može kritikovati, ali se ne može promeniti...Iz istorije treba učiti, naravno, ako je pisana/ispiana na objektivnim činjenicama. Što bi hemičar rekao: govori egzaktnim činjenicama/pokazateljima...a ne pretpostavkama...Eto, za one koji su zaboravili i one koji ne znaju treba ih podseti na Dekalog i ostale mudrosti: Ko mrzi brata, a misli da je na Svetlu on je duboko u tami...Zaboravi naneto ti zlo.. Uzdignimo bratsaka srca...Pogledaj sebe očima drugih...Zato ne mogu da prećutim, a da ne pohvalim , uvodni moto Br. E:J. u ovom radu koji se poziva na Konfučija: Neko može pobediti hiljadu ratnika na bojnom polju, ali se taj ne može meriti s pobednikom, koji je pobedio samog sebe. Upotpunjujući prethodnu

pouku/poruke rečima Hermana Hesea: Pobjednik je uvek onaj, koji je sposoban da voli, prašta i zaboravlja, a ne onaj koji se svojevolejno drži procena. Pažnji Brta E.J. nije promklo da pojavu/razvoj/(sa)mouspavljanje sagleda i sve poteškoće koje su pratile Slobodno zidarstvo u Hrvatskoj, s jedne strane, i da označi/naznači/istakne pojedine utemeljivača(e) – rodonačelnika(e) SZ. Ne umanjući značaj ostale Braće, autor ovog rada Br. E.J., izdvaja grofa Ivana VIII Draškovića (1740-1787). Rad je pisan s osloncem na metodologiju naučno-istraživačkog rada: kako nastaje istraživački rad/delo, bez obzira koja tema je u pitanju - profana ili slobodnozidraska. Privodeći kraju ovaj prikaz/osvrt na rad Br. E.J., npominjem, da sam bio sprečen da prisutvujem usmenoj prezentaciji rada. (Verovatno bi prikaz ovog rada izgledao drugačije). No kako ništa nije savršeno da ne može biti još bolje, ili kako se to u narodu kaže: ni drvo bez grane ni čovek bez mane tako je i s ovim mojim prikazom. Da i najveći umovi mogu pogrešiti potvrđuje i ova misao: „Mnogo je lakše napisati poemu u stihovima s temom iz vremena Kleopatre, ili naslikati sliku Nerona koji spaljuje Rim, ili napisati simfoniju u duhu Bramsa i Štrausa, ili operu u Vagnerovom duhu, nego ispričati običan događaj bez ičeg suvišnog“. (I., Đ., Tolstoj i misao o umetnosti, Politika, Beograd, 27.04.2024)...Zašto je to tako. Tolstoj ne otkriva, ali jedno je sigurno-treba na vreme začutati.

Neka Veliki arhitekta univerzuma dozvoli da Gradnja uspe.

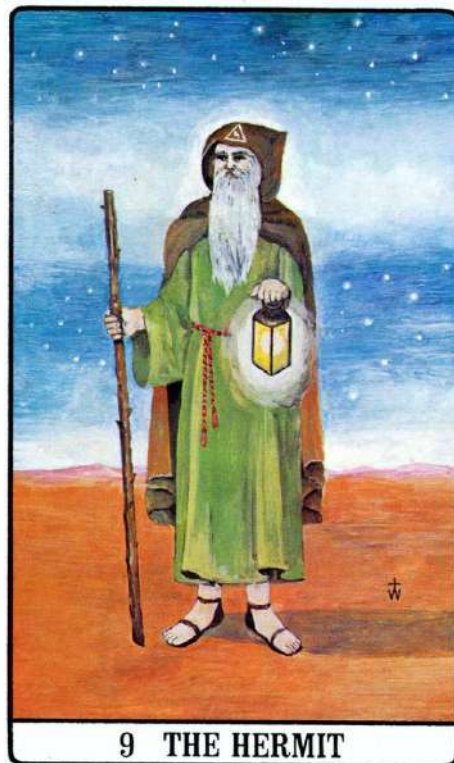
Br. S.Ć. O. M.K.U

BP 3x3

U Beogradu: Na Spasovdan 6024.G.:I.:S.

60-3 Prisustvo i uticaj ezoterijskih učenja u Srpskoj masoneriji između dva rata (1918-1940)

U periodu do Prvog svetskog rata “srpska masonerija je delovala kao neka vrsta društvenog kluba, udruženja, paralelne demokratije” i “lože su u velikoj meri bile okupirane pitanjem oslobođenja i ujedinjenja srpskih zemalja”. [1] Čak Velika simbolička loža Ugarske jednom prilikom opominje ložu “Pobratim” “da se manje bavi politikom a da govor o drugim balkanskim narodima primere masonskom tonu.” [2]

Skoro sasvim istovetan pristup i orijentacija u radu srpskih loža se nastavlja i nakon ujedinjenja 1918. Godine unutar Velike Lože Jugoslavija, što se može videti iz godišnjih izveštaja [3] i svečanih beseda održanim na godišnjim skupštinama [4]. Tako Veliki besednik Br. Damnjan Branković na ovim skupovima 1928 i 1930. Godine, u jednom delu svoje besede ističe: “Naš vek postavlja nove zahteve i kida svaku vezu sa zastarelim pojmovima, a što se tiče mistike od nje se imamo kloniti, jer mi kao pobornici istine i kulture duha, nemamo i ne treba da imamo s njom ničeg zajedničkog. Mi smatramo za veliki greh i za jednu vrstu boličive reakcije, uvlačiti braću – kao slobodne ljude- u carstvo bajki i maštanja.” [5]. Radi ispravnog shvatanja ovde navedenog, treba imati u vidu da je to vreme secesionizma od strane pojedinih zagrebačkih loža, pa ove kritike treba razumeti u tom smislu, s obzirom da se ovim ložama pripisivalo idejno saživljavanje sa ezoterijom. To se može naslutiti i iz nastavka istog izlaganja, gde dopušta da je “suština masonerije sklad između mističnog romantizma i racionalizma.”

Tih dvadesetih godina prošlog veka učenje Sigmunda Frojda i praksa psihoanalize postaje sve prisutnija i uticajnija, naročito u intelektualnim krugovima Zapadne Evrope i razvijenog Sveta. Počinje da se posvećuje sve više pažnje psihološkoj dimenziji čoveka, duševnom zdravlju i racionalnom funkcionisanju u svakodnevnoj realnosti. Tridesetih godina u svojoj knjizi “Treći stub”, Izrael Regardie, nekadašnji sekretar poznatog okultnog Bratstva “Zlatna Zora” iz Engleske, preporučuje svim duhovnim aspirantima, da se pre uključivanja u duhovne škole i prakse, podvrgnu procesu psihološkog pročišćavanja, tj. psihoanalizi. Na taj način bi osvestili, pročistili i pojasnili svoje prave motive za stupanje na put duhovnog tragalaštva i umanjili mogućnost psiholoških kontaminacija i blokada na putu duhovnog napredovanja. Prepoznavanje te potrebe srećemo i kod već pomenutih beseda poštovanog Br. Damnjana Brankovića “*da se ubuduće razmatra duševna uravnoteženost kandidata*”: [6]

Da bi potpunije razumeli duh tog vremena, vezano za temu koju mi ovde obrađujemo, nužno je istaći da je u Srbiji nakon Prvog svetskog rata prosto buknuo spiritizam i da su se spiritističke seanse održavale, ne samo u gradovima već gotovo i u svakome selu. Taj fenomen je lako razumeti kada se ima u vidu procenat stradanja srpskih vojnika tokom Balkanskih i Prvog svetskog rata. Radilo se pretežno o mladim ljudima, te je lako razumeti tu usmerenost njihovih najbližih, supruga i majki, u okretanju ka onostranim dimenzijama života i pokušaju za bilo kakvim kontaktom sa svojim bližnjima i kakvom-takvom utehom. To je i vreme kada u Srbiju masovno dolaze izbeglice iz Rusije, nakon oktobarske revolucije, koji sa sobom takođe donose

razne vrste okultnih učenja i praksi. Dvadesetih godina iz Evrope od strane naših studenata koji su se tamo školovali, dolazi teozofsko i antropozofsko učenje. U Beogradu je 1928. Godine osnovano Jugoslovensko antropozofsko društvo, a nekoliko godina ranije (1924) u Zagrebu je osnovano Jugoslovensko teozofsko društvo. Oba ova pokreta i učenja koja su zastupali, predstavljaju jednu vrstu pokušaja da se u duhovnoj oblasti primeni naučni metod i da se čovek i duhovne pojave obrade i predstave kao novi, potpuniji i savremeniji vid saznanja. Brojna Braća iz masonskih Loža su se istovremeno uključivala i pripadala ovim različitim duhovnim pokretima i grupama, tako da je neminovno dolazilo do ukrštanja i preplitanja u pogledu teorije i prakse po brojnim pitanjima. Dobar primer za to je i naš tadašnji Br. Vojislav Kujundžić, mason, koji je u Beogradu istovremeno vodio i teozofsku ložu “Istok”, a naročito se istakao kao osnivač društva “Oganj” i pristalica kremiranja u šta se na samome početku uključio i Br. Đorđe Vajfert. Nesumnjivo da se ovde radi o prisustvu i uticaju teozofskog i antropozofskog učenja, sa idejom da se čovekovoju duši pomogne pri konačnom odvajanju od fizičkog tela i vezanosti za ovdašnji materijalni svet, te tako ubrza put i olakša suočavanje sa višim duhovnim razinama.

Uticaj svih tada prisutnih ezoterijskih učenja i praksi, autohtonih i “uvezenih”, čiji je broj značajno veći od ovde nabrojanih, uočava se i u prisustvu slovenofilstva – negovanju slovenske mitologije i unošenju slovenskih elemenata, te na kraju u pravcu zalaganja za stvaranje slovenske masonerije naspram anglosaksonske, germanske i latinske. U tom pristupu Sloveni se doživljavaju kao neka vrsta buduće naprednije civilizacoije. Jednu od inspiracija i podsticaja u tom pravcu takođe nalazimo u Antropozofiji i učenju njenog

osnivača Dr Rudolfa Štajnera. Naime, kada govori o istorijskim epohama razvoja ljudske vrste, Štajner razlikuje nekoliko faza, prema kome se tadašnji (i dosadašnji) period (Štajner je umro 1925. Godine) svrstava u period dominacije naroda sa engleskog i nemačkog govornog područja. Narednu fazu razvoja Štajner je krstio kao “Slovenska” i simbolično, na monumentalnoj zgradi drugog Geteanuma (Dornah, Švajcarska) vrata budućnosti su okrenuta prema Istoku, ka Rusiji i drugim, našim, slovenskim narodima.

U svrhu dopunjavanja naše slike tog perioda, nužno je da makar na kratko bacimo pogled i na odnos Srpske pravoslavne crkve, kako prema pitanjima duhovnosti i ezoterije, tako isto i u odnosu prema slobodnom zidarstvu. Za razliku od Katoličke crkve, za koju možemo reći da je više mentalno i dogmatski ustrojena, te samim time i jasno određena, kruta i eksplicitna po brojnim relevantnim pitanjima iz teološkog domena, Srpsku pravoslavnu crkvu odlikuje veća mentalna otvorenost, te u praksi i na terenu, kod njenih sveštenika i vernika, u većoj meri se uočava tolerancija, prihvatanje i uklapanja sa lokalnim narodnim običajima i starom tradicijom. I tokom same crkvene prakse, u liturgiji, prisutno je mnogi više emotivnih i telesnih formi ispoljavanja vere, te je time osiguran i jedan značajno širi i slobodniji pristup za lični pristup i neposredni doživljaj. Eksplicitno, kada je u pitanju masonerija, Srpska pravoslavna crkva se nije nikada zvanično izjašnjavala, niti se pridruživala osudama, koje su dolazile ne samo od Katoličke crkve, već i od drugih pravoslavnih crkava, Ruske, Grčke i Rumunske, koje su to učinile 30-tih, godina, znači puna tri veka kasnije u odnosu na Katoličku crkvu. Pored toga, uočava se i jedna podudarnost između srpske masonerije i Srpske pravoslavne crkve u vezi sa srpskim nacionalnim pitanjem i sveukupnim ciljevima i poslovima u vezi sa time. Ni tada, kao ni sada, u Srbiji, članstvo u Masoneriji ne znači istovremeno i prekid sa crkvom, što najčešće jeste slučaj u katoličkim sredinama. Mnoga naša današnja Braća ovde u Srbiji su kupila i počela da čitaju Bibliju tek nakon prijema u Bratsvo. Najčešće viber poruke koje Braća u Srbiji, danas šalju jedni drugima, pored obaveštenja o ritualnim radovima i drugim dešavanjima, kao i čestitki za rođendane, jesu upravo čestitke za porodične slave.

Prema italijanskom autoru Masimo Introvinea, unutar masonerije mogu se razlikovati dve struje **hladna i topla**. Istorijski gledano, hladna struja nastanak masonerije vezuje za srednjovekovne zidarske esnafe, nastup renesanse, ideje prosvetiteljstva, razvoj nauke i umetnosti, te za 18-ti vek. Dok topla struja vidi masoneriju kao nastavljaca drevnih misterija, koje svoje poreklo vuku iz Indije i drevnog Egipta. Po njima, masonerija predstavlja prastaro okultno bratstvo, u kome simboli i stara znanja imaju ključnu ulogu u ukupnoj doktrini i praksi, te se masonerija ne može svesti i reducirati samo na humanitarno udruženje.

Gledano sa današnjeg nivoa svesnosti ili naučnog razvoja, pristup “hladne” masonerije tog vremena, uzimajući u obzir napred pomenute citate, u priličnoj meri nalikuje materijalizmu i tada ubrzano narastajućoj i zvanično, između dva rata, zabranjenoj komunističkoj ideologiji. Različiti pristupi čovekovoj unutrašnjoj sferi, i jedna vrsta sukobljenosti između psihološkog i duhovnog je karakterisala čitav dvadeseti vek, u smislu da su pristalice ezoterije, psihološka učenja i praksu smatrali površnim i nepotpunim, a da su, na drugoj strani, psiholozi, psihoanalitičari i psihoterapeuti svako skretanje ka duhovnosti tretirali kao ličnu slabost i nesposobnost suočavanja sa realnim životom. Do neke vrste pomirenja, dolazi tek u zadnjoj dekadi dvadesetog veka, kada se prihvata i uzima u obzir celokupna, holistička, priroda čoveka. U danas prisutnim i popularnim psihoterapijskim metodama, pored rada na umu, svesnom i podsvesnom, kao i rada na emocijama te životnim energijama, posebna pažnja se pridaje radu sa telom, tzv. telesno orjentisana psihoterapija. Pri tome se polazi od saznanja da je telo glavni nosilac, jedna vrsta arhiva i rezervoara, celokupnog znanja kroz koje je jedan pojedinac prolazio, i to ne samo u ovom životnom veku već od samog svog nastanka. Čovekovo telo, takoreći svaka njegova ćelija, sadrži u sebi sabrana i konzervirana sva iskustva i vekovnu mudrost, da tako kažemo, od početka vremena. Čovekovi intuitivni impulsi i iznenadna saznanja, žiske šire i dublje osvešćenosti, dolaze iz tog najdubljeg nivoa čoveka, praktično iz tela. U tom smislu trebna razumeti i VM Francuske, našeg poštovanog Brata Thierry Zaveroni, kada je na skorašnjem predavanju u Beogradu govorio o razlici između doživljaja i teorije. Doživljaji dolaze iz tela, i u njima se nalazi odraz određene životne istine i autentičnosti, dok teorije dolaze iz uma i često su samo obični mentalni fabrikati, površni, ograničeni i često sasvim pogrešni. U onoj meri u kojoj ti impulse iz tela, senzacije, bolovi, nisu u punoj meri osvešćeni i pravilno shvaćeni, te uzeti u obzir u smislu nekih promena ili primene određenih preventivnih tretmana, dolazi do njihovog jačeg “glasnijeg” ispoljavanja, “vriska”, u vidu zdravstvenih problema i poteškoća. Ovaj ponovni fokus na telo, nas može za trenutak vratiti u period tranzicije naše civilizacije, kada se iz tzv. “mračnog srednjeg veka” stupalo u period renesanse i prosvetiteljstva, kada dolazi do značajne promene i gde se umesto dotadašnjeg, magijskog i astrološkog usmerenja čoveka, prelazi u racionalnost, što dovodi do napretka u nauci i umetnosti. Istovremeno, i do odsecanja od čovekovih dubljih korena i potiskivanja i prekida sa najdubljim razinama čovekovog bića.

U tom smislu, simbolizam i ritualni radovi, ezoterija u najširem smislu te reči, ima taj zadatak da nas ponovo poveže sa najdubljim slojevima sopstvenog bića, kako bi stekli potpuniju sliku, dublju realnost i pravu istinu o sebi, te o drugim ljudima i životu uopšte. Tim putem smo u prilici da se u većoj meri centriramo i integrišemo sa svojim

psihološkim i duhovnim korenima, te tako “otesani” i ucelovljeni postanemo korisniji sebi i društvu. Tako bi i sama ova podela na “toplu” i “hladnu” masoneriju izgubila smisao, odnosno vratili bi se ponovo na Br. Damnjana Brankovića i njegove reči da je *“suština masonerije sklad između mističnog romantizma i racionalizma.”*

D.I.

Na Or. Zaječar,

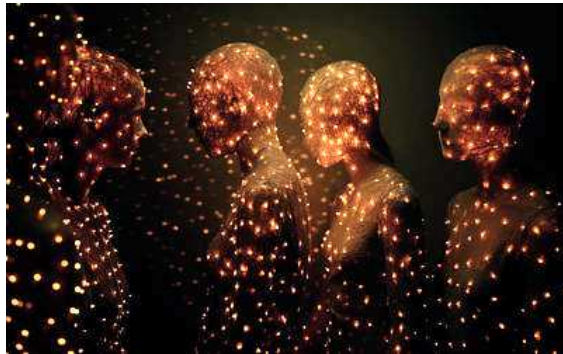
12.03.6024. G.I.S.

- [1]. Nemanja J. Radulović “Ezoterična struja u srpskom i jugoslovenskom slobodnom zidarstvu”. Razvitak, LXIII/LXIX, br. 259-260, 2019. Beograd
- [2]. Isto
- [3]. Svečane besede održane na godišnjoj skupštini Velike slobodnozidarske lože Srba, Hrvata i Slovenaca, 25.3.1928. godine u Beogradu i Velike lože Jugoslavija, održane 23.3.1930. godine u Beogradu.
- [4]. Isto.
- [5]. Isto.
- [6]. Isto.

60-4 Breme vlasti

AP, MKU

"Kratak je put kojim tečemo,
Život je naš dim, para, zemlja i prah;
Za malo se javlja, a ubrzo nestaje
Zato je sve vaistinu sujeta. Jer
Ovaj život je senka i san,
Jer svaki zemaljski mete se ni za što,
Kao što rekoše Knjige:
Kada i sav svet stečemo,
Tada ćemo se u grob useliti,
Gde zajedno su carevi i ubogi." [1]

U razvijenom Srednjem veku, praktikovan je jedan veoma specifičan ritual koji su latinski autori beležili pod nazivom Deditio. Ove "dedicije" su u sebi sadržavale specifični obred potčinjavanja jednog plemića ili vladara autoritetu koji je bio viši od njega. Na primer, grof ili vojvoda bi na ovakav način mogao da iskaže pokajanje prema kralju koga bi na bilo koji način izneverio, a kralj je mogao da stupi u dediciju prema nekom autoritetu višem od samoga sebe: caru ili prvosvešteniku.

Najpoznatiji primer dedicije možda je bilo dramatično putovanje imperatora Svetog rimskog carstva Hajnriha IV na poklonjenje papi Grigoriju VII 5077. GIS u zamak Kanosa. Ovaj istorijski događaj bio je vrhunac istorijske krize oko Investiture, kada je car

Hajnrh odbio da prihvati papsku odluku kojom mu se oduzelo tradicionalno pravo da bira i postavlja sopstvene biskupe. Zbog ove neposlušnosti, papa Grigorije VII je na saboru održanom 5076. GIS u Rimu ekskomunicirao Hajnrha IV i proglasio zakletve koje su mu dali njegovi vazali za nevažeće. Car je ubrzo shvatio da mu nije ugrožen samo presto, nego i goli život, pa je sa porodicom pošao na dogovoreni sastanak sa papom kako bi prošao kroz ritual pokajanja, koji je podrazumevao dediciju. Nakon brojnih opasnosti uključujući i prelazak preko Alpa u zimskom periodu, Hajnrh IV je 25. januara 5077. GIS, konačno stigao do kapije zamka Kanosa. Međutim, kapije su po nalogu pape ostale zatvorene. Da bi pokazao iskrenost svoga pokajanja Hajnrh IV je skinuo svoje carske odore i obukao grubu monašku odoru od oštre tkanine, da bi bosonog i golglav proveo tri zimska dana i noći ispred kapije zamka, u strogom postu bez hrane i pića, skrušeno moleći za prijem i oprostaj poglavara crkve u Rimu. Nakon ovog događaja, sinonim za dediciju ili voljno poniženje vladara postala je reč Kanosa, po nazivu zamka u kome se odigrala ova istorijska drama. Uprkos svom pokajanju i povratku u okrilje rimske crkve, Hajnrh IV više nikada nije povratio svoju moć, zato što su nemački kneževi smatrali da je svojim postupkom unizio svoju carsku krunu.

Poznati su nam brojni istorijski primeri dedicija, obreda svesnog i voljnog ponižavanja vladara koji su zaboravili na Hristove reči da je "svaka vlast na zemlji data odozgo" i da vlast nije privilegija nego breme odgovornosti za ojim olako posežu samo lakomisleni ljudi. Ovo nam prikazuje i Platon u svom mitu o usmrćenom ratniku Eru, gde na kraju dijaloga "Država," nabraja razne prizore zagrobnog života. Posebno je upečatljiv prizor gde pokojnici iz reke po kojoj plove različiti usudi ljudi, životinja, ptica ili morskih stvorenja biraju živote u kojima će da se vrata na Zemlju. Kada je kockom došao red na mudrog Odiseja da načini svoj izbor, Platon daje sledeći opis: "A kocka je slučajno tako odredila da Odisejeva duša poslednja pristupi izboru, pa sećajući se pređašnjih muka, odreče se častoljublja i dugo lutaše okolo u traganju za bezbrižnim životom običnog, i za javne poslove nezainteresovanog građanina; i jedva ga nađe kako leži u nekom uglu, poštosu takav život svi drugi zanemarivali i bacali u stranu.

Ugledavši ga, Odisejeva duša ga radosno izabra, pa reče da bi učinila isto čak i da je prva birala. [2]

Dakle, kralj Itake, dobro podučan iskušenjima svog prethodnog života gde je deset godina ratovao pod zidinama Troje, a deset godina lutao po svetu dok se nije vratio u svoj dom, odrekao se bremena vlasti i izabrao miran i neupadljiv život običnog građanina.

Za nas je blizak primer dedicije kroz koji je prošao srpski Veliki Župan Stefan Nemanja, koji se u jednom trenutku pobunio protiv svog dobrotvora i zaštitnika, vizantijskog cara Manojla Komnina. Vizantijski istoričar Nikita Honijat u svom istorijskom delu navodi sažeti prikaz dedicije kroz koju je 5168. GIS prošao naš Veliki Župan. Drugi istoričari, poput Jovana Kinama su u istom periodu na detaljniji način opisivali ovaj obred potčinjavanja koji je uvek imao slične elemente. Pokajnik bi najpre vladaru poslao izaslanike koji bi dobili jasne instrukcije o obredu dedicije, poniženja kroz koje je pokajnik morao da prođe da bi se vratio u carevu milost. Nadalje, obred je i za srpskog Velikog Župana i za neke druge pobunjenike sadržao slične elemente. Naime, pokajnik bi

prolazio pored sopstvenih vojnika i oficira koji su stajali u stroju i pred cara dolazio obrijane glave i bosonog, čime je izobražavao sopstvenu sramotu, u crnom vunenom ruhu koje je simbolizovalo smrt i osudu. Odora je bila bez rukava, a listovi ogoljeni, što je simbolizovalo materijalnu, ali i duhovnu mizeriju molioca. Pritom, pokajnik je oko vrata nosio omču, a u rukama goli mač vrha uperenog u sopstvene grudi, čime je vladaru predavao svoj život na milost i nemilost. Najzad, kada bi stigao do prestola, pokajnik bi legao na zemlju u potpunoj proskinezi, koja je bila ultimativni simbol poniženja i samooptužbe, čak i za obične ljude, a pogotovo za plemiće ili vladare. Posebna težina dedicije bila je u tome što je pokajnik sve ove akte samoponižavanja bio prinuđen da sprovodi pred sopstvenim vojnicima, plemićima i članovima porodice. Slično kao i u slučaju Hajnriha IV i njegovog putovanja u Kanosu, dedicije su imale poguban efekat na moral vazala i vojnika onih plemića koji su bili prinuđeni da prođu kroz ovakvo iskušenje. Na primer, latinski istoričar Gijom od Tira, zapisao je obred dedicije kroz koji je, takođe ispred cara Manojla Komnina, prošao knez Reno od Šatijona, nakon što je sa kraljem Jermenije učestvovao u pustošenju ostrva Kipar, koje je tada bilo pod vlašću Vizantije. Knez Reno je bio prinuđen da toliko dugo i ponizno leži ispred cara, dok ga je ovaj sa svoga prestola obasipao grdnjama i prekoricima, da je po rečima ovog istoričara time "čast Latina promenio u sramotu."

Koji je masonski značaj teme o obredima dedicija i zbog čega je za nas ova tema večeras važna? Pre svega, rituali dedicija su utkani u inicijacije na sva tri stepena naših plavih loža. U suštini, to je jedan i jedinstven obred inicijacije, koji je podeljen na tri nivoa duhovne zrelosti masona: učenika, kalfu i majstora Kraljevske umetnosti. Već i sama činjenica da praktikujemo nešto što se naziva Kraljevskom umetnošću ili Veštinom vladanja, objašnjava prisustvo dedicija u našim inicijacijskim ritualima: podvrnute nogavice, bosa stopala, razdrljene košulje, klečanje na kolenima, proskineze, pa čak i kecelje za koje nas obred već na prvom stepenu upozorava da ne bi trebalo da ih se stidimo. Dedicije su neodvojivi deo naših obreda, a prema mome shvatanju, njihova svrha je da nas podsete na činjenicu da "plemstvo obavezuje" i da nam je bilo kakva vlast koju imamo uvek data odozgo. Odličan primer je ovaj čekić u rukama časnog starešine, onoga kome su braća slobodnom voljom ponudila breme odgovornosti vođenja lože i koji je to breme svojevolejno prihvatio. U zbirci masonskih istorijskih zapisa poznatoj pod nazivom "Stare dužnosti" na više mesta se insistira da bi izbor braće za starešinstvo trebalo da se sprovodi na temelju principa meritokratije, a ne na osnovu profanih kriterijuma koji u obzir uzimaju uzrast ili društveni status bilo kog brata. Da bi bilo ko od nas na dostojan način mogao da ponese breme odgovornosti za rad lože, on bi najpre morao da se oslobodi svih drugih metala, kako ne bi poklekao pod prevelikim teretom koji nema snage da iznese. Osim toga, niko od nas ne bi imao snage da to breme iznese, bez čvrstog oslonca u našem bratskom lancu. Jedino ukoliko se shvati na ovakav način, dužnost starešine lože dobija svoj potpuni smisao. Dužnost starešine je najveći izazov za svakoga od nas, jer njeno izvršavanje jeste ogledalo čitavog našeg masonskog života i konačna demonstracija svega što smo saznali o svetu i o samima sebi upotrebom naših alata. Iz ovih razloga, verujem da je za svakoga od nas koji se odvažio da na sebe preuzme teško breme starešinstva, korisno da se podsetimo primera dedicija kroz koje je svako od nas prolazio kroz sopstvenu inicijaciju i kroz koje su prolazili slavni i moćni vitezovi i vladari koji su hodali ovim tлом milenijumima pre nas. Starešina vlada ložom

samo i jedino na takav način ako služi loži, ako u samome sebi porazi lažljivu zmiju gordosti i sujete koja truje dušu i um, a na oči nanosi koprenu slepila.

Dakle, pored zahvalnosti braći koja su mi ukazala čast svojim nepodeljenim poverenjem, ostaje mi da ovu besedu okončam sa nekoliko praktičnih napomena koje su proizvod mog iskustva i spoznaje našeg bratstva i posebno naše poštovane lože Sloboda. Svi znamo kakva smo iskušenja prebrodili u prethodnom periodu i pamtimo brojne udarce od kojih se i dalje oporavljamo. Često sam među vama iznosio svoj utisak da smo svi zajedno možda mogli da se malo više potrudimo da radimo posao koji nas je doveo na ovo gradilište, a to je izgradnja našeg unutrašnjeg i spoljašnjeg Hrama. Ponekada sam sticao utisak da nismo u potpunosti iskoristili sve potencijale koje nam Škotski obred drevni i prihvaćeni velikodušno stavlja na raspolaganje. Rekao bih da smo u izvesnoj meri pomešali sveto i profano, što je verovatno bilo i neizbežno, ako se prisetimo da se ispod naših stopala nalazi naizmenični crni i beli mozaik koji, pored ostalog, simboliše i stalnu dinamiku smene ova dva principa. Pa ipak, često sam se pitao i da li bismo mogli bolje i više od toga? Da li smo u ljudskom i masonskom smislu dovoljno zreli da pokušamo da učinimo još koji korak dalje? Moja je želja da to u narednom periodu svi zajedno pokušamo, a ukoliko izostane uspeh, smatram da će to biti isključivo moja odgovornost zato što nisam uspeo da nas nadahnem da se pokrenemo u tom pravcu. Draga moja braćo, ne mogu da vam obećam uspeh ovog poduhvata, ali mogu da vam obećam da ću se potruditi da učinimo taj korak ili dva putem koji nam je obeležen našim ritualom.

Za početak, predložio bih da u ovom semestru uvedemo jednu stalnu tačku dnevnog reda na našim radovima: filozofsku raspravu. Ukoliko sa time budete saglasni, pored radova i instrukcija, svaki majstor naše lože, uključujući naravno i mene, bi na početku rada iz kese milosrđa izvukao ceduljicu na kojoj bi bila ispisana jedna reč ili pojam, te da onda usmeno u par minuta iznese besedu ili razmišljanja o datoj reči. Verujem da bi ovakva praksa našu gradnju mogla da učini korisnijom, a svakako i zanimljivijom. Postoje i druge mogućnosti kojima bismo možda mogli da obogatimo našu gradnju, ali o njima bismo mogli više da razmišljamo na budućim radovima.

Dalje, predložio bih da u okviru svakog našeg rada održimo i ritualni rad na trećem stepenu, kako bismo u kontinuitetu i na regularan način zajednički mogli da donosimo neophodne odluke, kojima ne bismo opterećivali učenike i pomoćnike. Koliko mi je poznato, ovakva odluka bi bila u skladu sa drevnim predanjima i dužnostima i mada bi vremenski možda neznatno produžila svaki naš rad, mislim da bi ujedno i produbila iskustvo naše gradnje.

Zatim, sve rasprave vezane za bilo kakve metale, a u to, prema mome skromnome mišljenju, spadaju i pitanja rada VNLS, finansija, evidencije prisustva, dogovori o putovanjima, bratimljenjima ili posetama drugim ložama i slično, pomerio bih ka elektronskoj komunikaciji ili eventualno ka AGAPE koju ćemo održavati nakon naših radova. Mislim da bismo svi osetili korist koju bi nam donelo što veće rasterećivanje ritualnih radova od profanih tema i diskusija. Ovim bismo ujedno dobili priliku da vežbamo ritual, utoliko pre što će uskoro u primenu ući novi i poboljšani prevodi, koji će,

nadam se, otkloniti određene dileme i nedoumice koje smo do sada imali o ispravnosti našeg izvođenja određenih delova rituala.

Najzad, podrazumevam da bismo sve ove i slične odluke morali da izglasamo u okviru ritualnog rada, jer ovakav koncept gradnje jedino može da ima smisla ukoliko ga svi jednodušno prihvatimo. Znajte braćo moja da ću se, kao što sam uvek do sada i činio, uvek rado prihvatiti da se povinujem stavu većine braće i sigurno nemam nameru da vam namećem bilo kakva sopstvena rešenja ili ideje, jer najbolje vodi onaj ko najpredanije služi svoj braći i time u sebi izobražava jedinstvo duha lože.

S blagoslovom Velikog Neimara Svih Svetova, u ime Slobodnog zidarstva uopšte i posebno ove poštovane lože.

INAUGURALNA BESEDA ČS PL "SLOBODA" 12.09.6023. GIS

Na Orijentu Beograd 12. dana, devetog meseca 6023. GIS

- [1] Sveti Sava: "Žitije svetoga Simeona Nemanje," u "Sveti Sava: Sabrani spisi," Prosveta i SKZ, Beograd 1986. godine; str. 101.
- [2] Platon: "Država"; 620 c i d; prevod Branko Pavlović i Albin Vilhar, peto izdanje, BIGZ 2002; str. 324.

60-5 Slobodno zidarstvo u sadašnjem i novom društvu

Društvo danas

Svaki pojedinac je, s vremena na vreme, primoran da se malo zapita se „ko sam i gde sam“. Čak se i organizacija poput Masonskog reda ponekad mora zapitati „šta smo mi i gde smo?“ » Ono što mi jesmo je, u izvesnoj meri, već rešeno. Mi smo Bratska organizacija čiji su ciljevi bratska ljubav, pomoć našoj braći u nevolji i njihovim zavisnima i potraga za „Istinom“, koju možemo izraziti i proširiti na javni i privatni moral, na znanje i strah Božiji. a zatim poštovanje i ljubav prema bližnjem. Ovo poštovanje uključuje toleranciju našeg ličnog gledišta, verskih uverenja i političkih stavova. Ako težimo ciljevima Reda, naša potraga mora proširiti i, istovremeno, fokusirati našu viziju, postajući sve svesnija i bliža Velikom arhitekti Univerzuma, uzdižući našu duhovnost i produbljujući našu viziju onoga što imamo.

U masoneriji postoji mnogo više od površne dubine sadašnjeg vrednovanja i njegovog nedostatka inspekcije od strane današnjeg društva, opsednutog materijalnim uspehom pojedinca, a ne njihovim doprinosom zajednici. Model današnjeg društva je „uspešan čovek“. Uspeh se meri skoro isključivo u novčanom i materijalnom smislu i položajem ili imovinom koju nam je ovo bogatstvo omogućilo da postignemo i steknemo. Nije bitno da li su bogatstvo, položaj i imovina stečeni legalno ili moralno, bitno je da su to zamke „uspeha“, bez obzira na to da li su drugi oštećeni, upropašćeni ili nepravedni u sticanju. Masonerija je reakcija na narastući individualizam i permanento vraćanje kolektivizmu, jer smo u biti društvena bića.

Masonski red nije organizacija kao što je Rotari, Lajonsi, Privredna komora ili bilo koja druga; svi su dizajnirani da zadovolje različite posebne potrebe i obavljaju različite funkcije. Da je masonerija bila bilo koja ili sve ove organizacije, ona ne bi postojala. Mi smo ono što smo; a svaki pokušaj preuzimanja uloge drugih šteti svima. Ono što nas razlikuje od drugih je RITUAL koji je naša duhovna platforma i zato smo da nas ovde okupljeni oko ŠKOTSKOG OBREDA DREVNOSTI I PRIHVATENOG.

Savremeno društvo kreira i pojedince koji su se pridružili masoneriji misleći da je to nešto drugo ili da će nakon ulaska u nju pokušati da je transformišu u ono što oni žele, jer

je to lakše nego da 'pokušaju da identifikuju organizaciju koja im je potrebna i koju traže. Masonerija je i opstala, zato što nikad nije zavisila od pojedinaca i Veliki Arhitekta će uvek naći one koji će održati pravi duh masonerije.

Sadašnja realnost nudi pojedincu niz aktivnosti otvorenih za sve nivoe društva koje im pre samo nekoliko godina ne bi bile dostupne, ni socijalno ni finansijski; a mesečni sastanci su u mnogim slučajevima, umesto da budu prilike, konkurenti drugim aktivnostima čiji se „povratak“ može posmatrati u povoljnijem svetlu. **Zato pojedincu današnjeg doba treba da stvorimo okruženje da smo MI najbolja ponuda za njegove socijalne potrebe.**

U marketinškom smislu, masonerija se mora posmatrati kao proizvod. To je ono što mi „prodajemo“ ili pružamo, kako bi to prihvatili sadašnji i potencijalni članovi. Moramo poboljšati proizvod ili učiniti ambalažu privlačnijom.

Slobodno zidarstvo je samo po sebi prilično stabilan proizvod – vrlo malo se može učiniti da se proizvod modifikuje a da se potpuno ne promeni, kako u njegovoj suštini tako i u njegovom izgledu. Njani principi i pravila izdržali su test vremena i važe i danas. Ne možemo menjati proizvode i ostati u istom ; i u tom pogledu moramo biti verni sebi.

Ono što možemo da uradimo je da poboljšamo ambalažu i učinimo je atraktivnijom za potencijalne članove, a istovremeno je učinimo prijatnijom za sadašnje članove. U prvom slučaju, možemo – i, zapravo, već to činimo – aktivno prihvatiti veću vidljivost i, nežno, ali čvrsto, „svetliti naše Svetlo pred ljudima“. Sveća u prozoru je simbol poziva koji svi razumeju; a neki će prihvatiti i pokucati na vrata. Apsolutno sam protiv stava da se „izlazi na staze i puteve i tera ih da dođu“. Ovo je metod koji nameravaju da usvoje oni koji pozovu konsultanta za odnose sa javnošću. Slobodno zidarstvo postoji da bi ga prihvatili i uživali oni čiji su umovi prilagođeni, ili čak traže, njegovo dostignuće i ono što ono donosi. Masonerija nije za svakoga; ali u svakoj populaciji i u svakoj eri biće onih kojima će se to dopasti. Kroz NAŠE pakovanje i prezentaciju, ovi potencijali se mogu identifikovati, ali ne mogu biti kreirani. MI MASONE NE KREIRAMO, MI IH SAMO IDENTIFIKUJEMO U DRUŠTVU.

Treba iskoristiti odgovarajuće prilike da se razbiju stari mitovi i skrene pažnja na prednosti masonerije. U tome svi možemo da odigramo svoju ulogu, jer svi smo – **„tuda percepcija masonerije“**. I zato hajde da identifikujemo „pozitivne aspekte“ Reda, otvoreno govorimo o njima i pokušamo da ih promoviramo. Ovo će zahtevati sveobuhvatne aktivnosti, počevši od kuće i u porodici, šireći se u krugu prijatelja i poznanika, na radnom mestu – naravno prepuštanje odgovornosti Velikoj Loži da se bavi medijima kako bi dijalog je obezbeđen. Tako se prenosi stalna i koherentna poruka KO SMO MI. U suprotnom, biće onoliko gledišta koliko ima članova Reda i ne treba da se čudimo ako mediji i javnost budu zbunjeni ko smo i čemu težimo.

U suštini, ima samo jedan cilj: da sastanke Lože učini atraktivnim, kao nešto u čemu možete uživati, a ne kao nešto što morate da izdržite. „TU SMO ŠTO ŽELIMO BITI, A NE ŠTO MORAMO BITI“

Moramo pokušati da pokažemo svetu u celini, čineći tako naš Red privlačnijim za sve potencijalne članove, da reči: „Slobodno zidarstvo ima za cilj da razvije pojedinca kao dobrog građanina i kao čoveka sa dobrim moralnim osnovama. Druge koristi za društvo mogu uslediti, ali one dolaze od pojedinaca koji deluju u svom ličnom svojstvu, a ne kao masoni. »

IZAZOVI SLOBODNOG ZIDARSTVA U BUDUĆNOSTI

ŠIRENJE UZ KVALITET

Jedan od glavnih izazova za slobodno zidarstvo je privlačenje novih članova. U savremenom društvu gde su brzi ritmovi života i trenutno zadovoljstvo dominantni, privlačenje i zadržavanje članova može biti izazov. Stoga je potrebno promovisati vrednosti slobodnog zidarstva i njegovu ulogu u ličnom i društvenom razvoju.

KOLIKO JE ZNAČAJNO SLOBODNO ZIDARSTVO

Uz sve veći napredak tehnologije i promene u društvu, postavlja se pitanje značaja i uticaja slobodnog zidarstva. Kako se svet menja, slobodno zidarstvo mora ostati relevantno i prilagoditi se novim potrebama i izazovima društva. To ne može uključivati promenu izvornih rituala, ali može pristupa obrazovanju ili usmeravanje aktivnosti prema pitanjima savremenog interesa.

JACANJE MEDUSOBNOG POVERENJA KROZ UNUTRAŠNJU TRANSPARENTNOST

Transparentnost u upravljanju i finansijskim operacijama postaje sve važnija u savremenom društvu. Slobodno zidarstvo se suočava s izazovom održavanja visokih standarda transparentnosti kako bi očuvalo poverenje javnosti i svojih članova.

SLOBODNO ZIDARSTVO I POLITIKA

Slobodno zidarstvo se često suočava s optužbama i teorijama zavere koje povezuju organizaciju s političkim i društvenim manipulacijama. Izazov je ostati nepristrasan i fokusiran na svoje temeljne vrednosti i pored spoljnih pritisaka i kritika. *Slobodno zidarske lože nisu uticajna politička grupa, ali ni grupa na koju politika utiče.*

TRAŽIMO BISERE

Slobodno zidarstvo se suočava s generacijskim jazom u članstvu, s mlađim generacijama koje možda nisu toliko upoznate s tradicijama i vrednostima slobodnog zidarstva kao starije generacije. Izazov je preneti bogatu istoriju i filozofiju slobodnog zidarstva na buduće generacije i osigurati kontinuitet organizacije.

DRUŠTVENA INTEGRACIJA SLOBODNIH ZIDARA

Slobodno zidarstvo se suočava s izazovom integracije u savremeno društvo i odgovaranja na njegove potrebe i probleme. Organizacija može igrati ulogu u procesu društvenih

promena i humanitarnog delovanja preko svojih članova, ali je potrebno pronaći načine kako se najefikasnije uključiti u te procese. **Veštačka inteligencija (VI) ima potencijal uticati na slobodno zidarstvo na različite načine:**

NOV PRISTUP UČENJU SLOBODNOG ZIDARSTVA

VI može transformirati načine obuke i obrazovanja slobodnih zidara. Kroz upotrebu personalizovanih e-učenja, simulacija i interaktivnih alata, članovi mogu brže i efikasnije naučiti ritualima, filozofiji i istoriji slobodnog zidarstva.

POVEZANOST UNUTAR BRATSTVA

Komunikacija unutar slobodnih zidarskih loža može se poboljšati kroz korištenje VI. Razvoj AI alata za organizaciju sastanaka, planiranje događaja i vođenje diskusija može olakšati koordinaciju između članova.

IZA NAS OSTAĆE ARHIVE...

VI može poboljšati proces arhiviranja i pristupa povijesnim dokumentima i spisima slobodnog zidarstva. Kroz alate za pretraživanje i analizu velikih količina podataka, članovi mogu lakše pristupiti relevantnim informacijama i istraživati bogatu povijest organizacije.

FUTURISTIČKI NAČIN PRAKTIKOVANJA IZVORNIH RITUALA

Iako tradicionalni rituali slobodnog zidarstva imaju svoju duboku simboliku i vrednost, VI može biti integrisana u neke aspekte rituala. Na primer, upotreba holografskih ili VR simulacija može dodati dimenziju interaktivnosti i vizualne privlačnosti ritualima.

UPRAVLJANJE I ADMINISTRACIJA

VI može olakšati upravljanje administrativnim zadacima unutar slobodno zidarskih loža. Automatizacija rutinskih zadataka poput vođenja evidencije članstva, upravljanja financijama i planiranja aktivnosti može osloboditi vreme Starešine loža za fokusiranje na druge važne aspekte organizacije.

Iako VI donosi mnoge mogućnosti za poboljšanje efikasnosti i funkcionalnosti slobodnog zidarstva, važno je da se koristi s odgovornošću i poštovanjem tradicije i vrednosti slobodno zidarskih principa. Integracija VI u slobodno zidarstvo trebala bi biti uravnotežena s poštovanjem istorije i filozofije organizacije.

Slobodno zidarstvo ima bogatu istoriju i duboke korene, ali suočava se s brojnim izazovima u savremenom svetu. Njegova sposobnost da odgovori na ove izazove i prilagodi se promenama bit će ključna za njegovu budućnost.

KAKO JA VIDIM VNLS U BUDUĆNOSTI?

Oснажена, бројнија увек ће бити најбоља школа Š.O.D.P. у Србији , али ће се осетљиво модернизовати и прилагодавати новом друштву. BRATSKI LANAC Š.O.D.P. нашег региона јача, што је доказ и данашњи Конвент.

.

VM VNLS Bratislav U.

Orijent Beograd 16.06.6024